No. 536. **DE TIJD.** 1849.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 4,50; voor de buitensteden ƒ 5,50; franco door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

ZATURDAG, 20 JANUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 19 Januarij.

Onze laatste mededeeling (zie ons N°. 510) over het onlangs te Wassenaar, ter zake van het begeven der aldaar vacant zijnde onderwijzers-plaats, voorgevallene, besloten wij met onzen lezers toe te zeggen, dat wij ons voorstelden hen naauwkeurig op de hoogte te houden dier gewigtige aangelegenheid. Wij verheugen ons in staat te zijn, hun heden ter lezing te kunnen aanbieden het hoogstopmerkelijk adres, dat de *in casu* betrokkene heer J. G. Braun gemeend heeft aan Z. M. onzen geëerbiedigden Koning te moeten doen toekomen. Voor heden bepalen wij ons daarbij, ons intusschen voorbehoudende op dat stuk, in zoo vele opzigten de hoogste belangstelling waardig, spoedig meer opzettelijk te zullen terugkomen. Het adres luidt aldus:

Sire!

De ondergeteekende J. G. Braun, ondermeester bij de stadsschool in de Lombardstraat alhier, acht zich verpligt, met den diepsten eerbied, Uwer Majesteits troon te naderen, door zelve zijne grieven voor te dragen, en haar allernederigst te smeeken, dat Uwe Majesteit hem toch regt doe geschieden.

Sire! als sollicitant naar de vroeger vacerende, toen in stilte vervulde betrekking van openbaar onderwijzer in de gemeente *Wassenaar*, heeft adressant vermeend aan den tijdelijken Minister van Binnenlandsche Zaken eenige bezwaren tegen de vervulling dier betrekking te mogen indienen, en Zijne Excellentie te verzoeken, dat deze zaak geheel onpartijdig onderzocht mogte worden. Hij deed dit in een adres, dd. 9 October 1848, van den volgenden inhoud:

„Geeft met verschuldigden eerbied te kennen, enz.

„dat hij, op eene uitnoodiging, voorkomende in de „Nieuwe Bijdragen," enz. van de maand Augustus jl. zich, onder overlegging van de noodige bescheiden, schriftelijk vervoegd heeft tot den Ed. Achtb. Heer Burgemeester van de gemeente Wassenaar, ten einde toegelaten te mogen worden tot het vergelijkend examen voor den aldaar vacerenden post van openbaar onderwijzer;

„dat hij voor den aanvang van het vergelijkend onderzoek, even als al de andere sollicitanten een nummer getrokken heeft, zijnde hem respectivelijk ten deel gevallen N°. 1, welk nummer hij boven ieder der door hem vervaardigde stukken gesteld heeft;

„dat na den afloop van het examen door den Hoog Geleerden Heer Schoolopziener aan de aspiranten is te kennen gegeven, dat zij wel nader den uitslag van het onderzoek zouden vernemen;

„dat noch door den Ed. Achtb. Heer Burgemeester der gemeente, noch door den Hoog Geleerden Heer Schoolopziener, onder wiens distrikt de school ressorteert, aan de sollicitanten is bekend gemaakt, wie hunner op de nominatie geplaatst waren;

„dat tevens, na het gehouden examen, aan de aspiranten niet is gevraagd geworden naar hunne geloofsbelijdenis, ten einde zoo mogelijk in toepassing te kunnen brengen art. 7 van Z. M. Besluit van den 2 Januarij 1842;

„dat Adressant later heeft vernomen, dat hij op de lijst is geplaatst der meest bekwaam geoordeelde candidaten;

„dat noch de Ed. Achtb. Heer Burgermeester, noch de Hoog Geleerde Heer Schoolopziener tot heden toe zijne geloofsbelijdenis hebben afgevraagd;

„dat het hem verder gebleken is, dat men niet schijnt onderrigt te zijn, dat hij de Roomsch Katholijke godsdienst belijdt, en men, met voorbijgang van hem, een ander aspirant, zijnde geen Roomsch Katholijk, aan Gedeputeerde Staten der provincie Zuid-Holland ter benoeming heeft voorgedragen;

„Adressant nu meent hierin eene verkrachting te zien voornamelijk van art. 7 van Z. M. Besluit van den 2 Januarij 1842, daar, volgens zijne bekendheid, „na het gehouden vergelijkend examen bij de nagenoeg gelijke bekwaamheid en verdere geschiktheid der kandidaten *geen* acht is geslagen op derzelver godsdienstige gezindte en op die van de meerderheid der ingezetenen," dewijl, zoo men verzekert, ⅘ gedeelte der bevolking de Roomsch Katholijke godsdienst belijdt.

„Diensvolgens verzoekt hij Uwe Excellentie eerbiediglijk hem daarin regt te doen wedervaren;

„Hij dringt hierop te meer aan, omdat hij van solide, en zoo hij vermeent, in deze zeer wel onderrigte personen heeft vernomen, dat er tusschen Heeren examinatoren een groot verschil van beoordeeling bestond.

„Adressant eindigt met de bede, dat Uwe Excellentie moge beslissen deze zaak geheel onpartijdig te doen onderzoeken.

„Met de innigste hoogachting heeft hij de eer te zijn, enz."

Sire! twee maanden na de indiening van dit eerste adres, dd. 9 December ll. vermeende adressant Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken een ander adres te mogen aanbieden, welks inhoud hij ook hier laat volgen, om Uwe Majesteit zoo grondig mogelijk van alles in te lichten, en zijne verzoeken in een helder daglicht te stellen:

„De ondergeteekende, enz. brengt met de meeste bescheidenheid ter kennisse van Uwe Excellentie;

„dat hij nu ruim twee maanden geleden, den 10 October ll. aan het Ministerie van Binnenlandsche Zaken een request heeft afgegeven dd. 9 October, en gerigt aan zijne Excellentie den tijdelijken Minister van Binnenlandsche Zaken;

„Op dit request heeft Adressant, tot zijn innig leedwezen, van Uwe Excellentie nog geen antwoord mogen ontvangen. Niet het minste blijk is hem geworden van Uwe welwillendheid, om aan zijne verzoeken gevolg te geven, noch van uwe bekende gezindheid om aan allen, geheel onpartijdig, regt te doen geschieden.

„Adressant heeft met geduld Uwer Excellenties dispositie te gemoet gezien; hij vreesde onbescheiden te zullen worden, indien hij ontijdig op den inhoud van zijn request terug kwam; steunde steeds op zijn goed regt, ontleend aan zijn gehouden gedrag op het vergelijkend examen en de hem gunstige bepaling van art. 7 van Z. M. Besluit, vleide zich uit dien hoofde met de toewijzing van den openstaanden post, en verwachtte niet, dat men er werkelijk toe zoude overgaan om, met voorbijgang van hem, een ander aan te stellen.

„Dit laatste schijnt gebeurd te zijn. In de „Nieuwe Bijdrage" enz. toch van de maand November ll. pag. 1026 vond Adressant den 4 December het volgende berigt:

„WASSENAAR. Op den 25 September ll. werd alhier, ter vervulling van den openstaanden post van openbaar onderwijzer, het vergelijkend examen gehouden over 23 sollicitanten, die van de 25, welke zich hadden aangemeld, daartoe waren opgekomen. Verre de meesten hielden daarbij den hun toegekenden rang loffelijk staande. Doch bij het opmaken der tabel van aanteekeningen, bleek het, dat vier hunner zich boven de overigen gunstig onderscheiden hadden, met name C. ELLINK, sedert 7 jaren ondermeester te *Wassenaar* en laatstelijk tijdelijk waarnemer van de school aldaar, G. C. VAN DER LAAN, ondermeester te *'s Gravenhage*, J. C. BRAUN, mede-ondermeester aldaar, en G. TE BOEKHORST, ondermeester te *Dordrecht.* Hierop werd met eenparige stemmen van alle aanwezigen, zijnde, nevens den schoolopziener, de burgemeester en verdere leden van het gemeente-bestuur, en de leden der commissie van plaatselijke school-toevoorzigt, de eerstgenoemde C. ELLINK, die, gelijk hij thans de meeste goede aanteekeningen bekomen had, zoo door zijn gedrag en zijne bekwaamheid zich de algemeene genegenheid en achting verworven had, uit de gemaakte nominatie gekozen, om tot openbaar onderwijzer te *Wassenaar* te worden voorgedragen. Na de opzending van het proces-verbaal met de daarbij behoorende tabel aan de Edele Groot-Achtbare Heeren Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, werd door hen de verzochte autorisatie op de geregtigden verleend ter aanstelling van den meergenoemden COENRAAD ELLINK tot openbaar onderwijzer te *Wassenaar*, die dan ook dezen post reeds aanvaard heeft."

„Het is op grond van dit berigt, dat Adressant vermeent zich andermaal tot uwe Excellentie te mogen en te moeten wenden.

„Blijkens hetzelve, heeft hij zich boven andere sollicitanten gunstig onderscheiden, en wel zoodanig, dat hem de eer is te beurt gevallen, de *derde* op de nominatie geplaatst te worden.

„Hij vindt in die plaatsing eene reden te meer, om op nieuw de gunstige bepaling van art. 7 van Z. M. besluit van den 2 Januarij 1842 in te roepen.

„Het is uwer Excellentie bekend, dat daarin *niet* gesproken wordt *van den tyd, dien men ondermeester in eene gemeente geweest is.* Adressant zou daar tegen over zijnen diensttijd kunnen stellen; ook *niet van de tijdelijke waarneming eener school, noch van de meeste goede aanteekeningen, welke men bekomen heeft*, maar van de „*nagenoeg gelijke bekwaamheid en verdere geschiktheid der candidaten*," aan wier onderzoek het vergelijkend examen behoort toegewijd te zijn. Gaarne erkent Adressant dat het woord *nagenoeg* nog al rekkelijk is, dat men het in meer en minder beperkten zin kan opvatten, maar voor zoo verre hem bekend is, zijn aan dit woord *geene grenzen* gegeven. Indien het een Schoolopziener b. v. vrijstaat, dit woord naar zijne opvatting *te beperken*, Adressant vermeent, dat hem en andere sollicitanten even veel vrijheid gegeven is om het naar zijne en hunne opvatting *uittebreiden.*

„Daar Adressant dus niet weet, welke *bepaalde* grenzen dit woord *nagenoeg* heeft en hem uit de „Nieuwe Bijdrage" is bekend geworden, dat hij de *derde* op de nominatie geplaatst is, dus met den voorgedragen aspirant wel *nagenoeg* gelijk zal staan, zoo vermeent hij zich naar regt en billijkheid op art. 7 van Z. M. Besluit van den 2 Januarij 1842 te mogen en te kunnen *blijven* beroepen, en derhalve ook op den post van Openbaar Onderwijzer in de gemeente Wassenaar te *blijven* aanspraak maken.

„Uit het berigt, voorkomende in de „Nieuwe Bijdrage," blijkt verder, dat Gedeputeerde Staten der provincie Zuid-Holland de verzochte autorisatie tot de aanstelling van een ander aspirant gevraagd hebben.

„Uwe Excellentie zal gevoelen, dat dit onverwachte berigt Adressant diep, zeer diep moest treffen.

„Eerstens kon hij daaruit het gevolg trekken, dat op zijn request aan den tijdelijken minister van binnenlandsche zaken door niemand eenig regard geslagen was;

„Ten andere, dat er eene nieuwe verkrachting van Z. M. besluit heeft plaats gehad;

„En ten derde, dat Gedeputeerde Staten der provincie Zuid-Holland, zonder van Adressants reclames en aanspraken ingelicht te zijn, eene wederregtelijke aanstelling verleend hadden.

„Het Kon. Besluit van den 2 Januarij 1842 zegt, dat de minister van binnenlandsche zaken met de uitvoering van dit besluit belast is. Eene van deszelfs bepalingen schijnt door den Ed. Achtb. heer Burgemeester en den hoog geleerden heer schoolopziener, laatstelijk door de Ed. Groot Achtb. heeren Gedeputeerde Staten niet opgevolgd te zijn, waarom Adressant, tot zijn diep leedwezen, zich andermaal tot uwe Excellentie moet wenden, om haar eerbiediglijk te verzoeken aan zijn request gevolg te geven, en van de aan uwe Excellentie toegekende bevoegdheid gebruik te maken om de autorisatie van Gedeputeerde Staten te herroepen en als in strijd met 's Konings Besluiten te vernietigen.

„In zijn goed regt miskend te worden, dat aan anderen, die er minder aanspraak op hebben, als het ware te zien weg geschonken, moeite, tijd en kosten te vergeefs aan de zoogenaamde vergelijkende examens te besteden, op die wijze den lust en den ijver van den sollicitant te breken, hem en anderen aan te sporen zich van de deelneming aan die examens terug te houden, adressant kan zich niet voorstellen, dat Uwe Exc. daaraan zoudt willen medewerken. Integendeel koestert hij de hoop, dat Uwe Exc. het onregt wil doen herstellen, en aan dit nederig verzoekschrift een gunstiger gevolg geven, dan het eerste mogt te beurt vallen.

„In afwachting hiervan heeft hij met de innigste hoogachting de eer te zijn, enz."

Sire! tot zijne verwondering en niet geringe teleurstelling ontving Adressant den 13 December ll. door tusschenkomst van het stedelijk bestuur, eenig antwoord op zijne ingediende adressen. Het kwam hem vreemd voor, dat Uwe Majesteit Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken minstens vijf dagen na dat het berigt in de „Nieuwe Bijdrage" kan geplaatst worden, gemagtigd heeft, om Adressant op zijne verzoeken te antwoorden. Immers, volgens eene bestaande verordening, moeten alle berigten voor die Bijdrage uiterlijk vóór elken twintigsten dag der maand toegezonden worden, zoodat Adressant het er voor houden mag, dat de aanstelling reeds vroeger verleend is, en hem minstens 23 dagen naderhand daarvan kennis is gegeven.

Het antwoord van Zijne Exellentie was van den volgenden inhoud:

„Ingevolge magtiging des Konings dd. 25 November jl. n°. 4 wordt aan den Adressant te kennen gegeven, dat zijn bezwaar, na naauwkeurig onderzoek gebleken is, ongegrond te wezen, en de benoeming van C. ELLING tot schoolonderwijzer te *Wassenaar* geacht moet worden, geheel in overeenstemming met de bestaande verordeningen te zijn geschied.

's Gravenhage, den 30 November 1848.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*was get.*) G. M DE KEMPENAER.

Sire! later, dd. 3 Januarij jl. ontving adressant op zijn tweede adres van Zijne Exc. den minister nog het volgende antwoord:

„In verband met de aan den adressant toegezonden dispositie, dd. 30 November jl., n° 118, 5e afdeeling, wordt hem te kennen gegeven, dat er geene termen zijn gevonden om aan het nevenstaand verzoek te voldoen.

„'s Gravenhage, den 15 December 1848.

„*De Minister van Binnenlandsche Zaken*,
„(*was get.*) G. M. DE KEMPENAER."

Sire! adressant zou voorzeker de vrijheid niet nemen zich eerbiediglijk tot Uwe Majesteit te wenden, en op het eerste antwoord van Zijne Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken voor uwen Troon terug te komen, ware het niet, dat hij vermoedde, ja de zekerheid had, dat Uwe Majesteit slechts van ééne zijde naauwkeurig is

ingelicht geworden, en op die inlichting de dispositie genomen is.

Adressant heeft de overtuiging niet, dat hij aan Zijne Exc. den Minister *ongegronde* bezwaren heeft ingediend: integendeel vermeent hij *zeer hechte* en *zeer deugdelijke gronden* aangewezen te hebben, om daarop zijn regt te bepleiten en dat te doen eerbiedigen.

Met de eene hand steunende op Uwer Majesteits besluit van den 2 Januarij 1842 en het *officieele* berigt, dat de schoolopziener in de »Nieuwe Bijdrage" geleverd heeft, bood hij met de andere Zijne Exc. eenige bedenkingen aan, die adressant vermeende, dat bij eene strikt onpartijdige en regtvaardige toepassing van Uwer Majesteits Besluit, tegen het voorgevallene na het examen te maken waren. Sire! wanneer Adressant onmiddelijk na den afloop van het vergelijkend onderzoek bekend gemaakt was, dat hij op de nominatie en met den hoogst aangeteekenden *nagenoeg* gelijk stond, het lijdt geen twijfel, of hij zou toen reeds Uwer Majesteits Besluit van den 2 Jan. 1842 ingeroepen hebben. Maar daar van onbewust gelaten, kon hij, te *'s Gravenhage* teruggekeerd, niet raden, dat men te *Wassenaar* bezig was de keuze op een ander te vestigen, terwijl de geregtigden, aan wie hij zijne geloofsbelijdenis niet heeft bekend gemaakt en ook niet behoefde te doen kennen, zonder zekere inlichting van zijnen kant bezwaarlijk konden weten, dat hij regt had aanspraak op den post te maken en ter benoeming voorgedragen te worden. Zoo als uit het berigt in de »Nieuwe Bijdrage," blijkt, wisten de geregtigden, althans de schoolopziener zeer goed de namen en woonplaatsen der genomineerde candidaten; bij dezen waren de zekerste inlichtingen te bekomen.

Heeft Adressant zijn eerste adres moeten gronden op mededeelingen van wel onderrigte personen, die hij des noods als getuigen kan aanvoeren, later diende hij een tweede in, en dit niet op grond van ontvangene mededeelingen, maar, zoo als Adressant boven reeds gezegd heeft, op het officieele berigt van de »Nieuwe Bijdrage" en Uwer Majesteits Besluit van den 2 Januarij 1842.

Nog altijd vermeent Adressant dat zijn *regt* op dat berigt en dat Besluit onwrikbaar gegrond is; hij blijft zich daarop veilig verlaten, maar had niet gedacht, dat dit zoude aangetast worden.

Sire! het zal Uwer Majesteit niet onbekend zijn, dat er, onder de tegenwoordig bestaande verordeningen, tusschen de vervulling eener vacature van onderwijzer en die eener andere betrekking een groot verschil bestaat. Om b. v. aan een ministeriëel departement geplaatst of met eenen provincialen of stedelijken post begiftigd te worden, kan men al zeer verre komen door de gunst van een of ander hooggeplaatst persoon. Van *regt* is daarbij geen sprake; niemand kan vorderen, dat hem de vacerende betrekking toegeschikt worde; de toewijzing van zulk eenen post is inderdaad niets anders dan eene begunstiging. Geheel anders is het met dien van onderwijzer der jeugd gelegen. Wanneer zoodanige betrekking door een voorafgaand vergelijkend examen vervuld moet worden, verkrijgen de bekwaamste en geschiktste kandidaten uit den aard der zake een zeker regt, alle begunstiging, die bij het verleenen van dispensatie geacht kan worden aanwezig te zijn, vervalt, en de post zelve is een prijs, een loon, een goed, een eigendom geworden, dat hem toekomt, die er door zijne uitmuntende bekwaamheden regt op heeft verkregen.

Sire! Adressant heeft in zijne adressen aan den minister van binnenlandsche zaken *zijn* regt op eene eenvoudige en beknopte wijze trachten te staven. Na de ongunstige antwoorden, die hij daarop bekomen heeft, en de kennisgeving der aanstelling van een ander Aspirant, waartoe uwe Majesteit magtiging schijnt verleend te hebben, vindt hij zich gedrongen voor uwer Majesteits troon er nog het volgende bij te voegen.

»Bij art. 2 van het Koninklijk Besluit van den 20 Maart 1814, waarop men wil, dat de vergelijkende examens berusten, is niet bepaald geworden, dat aan den bekwaamsten en geschiktsten aspirant de post moet ten deel vallen. Trouwens, wanneer dit het geval ware, dan was art. 7 van Uwer Majesteits Besluit van 2 Januarij 1842 van geene beteekenis. Dit artikel houdt veeleer eene uitbreiding in, en wel juist, omdat van de bestaande verordeningen op het lager onderwijs een eenzijdig gebruik gemaakt werd, ten nadeele zelfs der belangen van het onderwijs. Uwer Majesteits wil en verlangen spreken duidelijk uit de volgende woorden der circulaire, welke het Besluit ter opheldering gegeven werd: »dat men hun, die bezorgdheid hebben wegens de strikt onpartijdige handhaving der in dit besluit nedergelegde beginselen, zoo veel mogelijk waarborgen wil geven, onder anderen door uitdrukkelijk te bepalen, dat bij de benoeming tot gezegde betrekkingen acht geslagen zal moeten worden op het daarstellen, zoo veel mogelijk, eener billijke evenredigheid tusschen de leden der verschillende kerkgenootschappen, dat dit oogmerk meer bepaaldelijk blijkt uit art. 7 van het besluit, en dat het gouvernement verwacht, dat ook zij die, in eenige betrekking tot het lager onderwijs staande, de bepalingen van het besluit welligt zouden beschouwen als minder noodig, met de meeste welwillendheid steeds zullen medewerken om het besluit, door eene bedaarde en onpartijdige toepassing inderdaad te doen strekken ter bevordering der belangen van het onderwijs.

Het was dus uwer Majesteits wil niet, noch die van het gouvernement, dat art 2 van het Kon. Besluit van den 20 Maart 1814 beperkt werd; het was uwer Majesteits wensch eene billijke evenredigheid tusschen de leden der verschillende kerkgenootschappen daar te stellen, en wanneer nu zij die, in eenige betrekking tot het lager onderwijs staande, de bepalingen van het Besluit als minder noodig beschouwen, niet welwillend zijn om er eene bedaarde en onpartijdige toepassing aan te geven, dan handelen zij niet alleen tegen uwer Majesteits plegtig geopenbaarden wil, maar maken ook inbreuk op de verkregen regten van sollicitanten, welke op uwer Majesteits Besluit gegrond kunnen worden.

Dat de schoolopziener, de burgemeester, de verdere leden van het gemeentebestuur en de leden der plaatselijke schoolcommissie hunne keuze op een ander Aspirant gevestigd, en, overeenkomstig de bestaande verordeningen, voor deze eene autorisatie gevraagd hebben, Sire! dat neemt Adressants regten op den bewusten post niet weg. Telken reize kan het gebeuren, dat de gevallen aanwezig zijn, waarop Uwer Majesteits Besluit doelt; telken reize kunnen Katholijke Aspiranten, die met anderen nagenoeg gelijk staan, zoo als hier geschied is, voorbijgegaan en miskend worden. En wanneer zij dus aan partijdige behandeling zijn en blijven blootgesteld, Sire! het ware in hun belang en dat hunner betrekkingen raadzaam, dat zij van het onderwijs terug traden en bij tijds andere middelen opzochten om met eere door de wereld te komen. Wanneer hunne regten niet geëerbiedigd worden, wanneer hun het vooruitzigt op verbetering van hun lot benomen, hun brood aan anderen gegeven wordt, waarom zouden zij zich nog langer in eene betrekking houden, waarin zij niets dan miskenning, de grievendste behandeling en ontrooving van hunnen regtmatigen eigendom te wachten hebben?

Sire! Zijne Excellentie de Minister van Binnenlandsche Zaken heeft Adressant van Uwer Majesteits beschikking kennis gegeven, maar in het standpunt, waarin hij geplaatst is, kan hij daarin niet anders zien dan eene volstrekte tegenspraak met Uwer Majesteits Besluit van den 2 Januarij 1842. Hij moet die beschikking beschouwen als in strijd met Uwer Majesteits uitgedrukten en den volke plegtig geopenbaarden wil, als eene krenking van zijne deugdelijke, op onwrikbare gronden steunende regten, en de toewijzing van den post aan een ander aspirant als eene begunstiging, welke niet strookt met de regten, die Adressant aan Uwer Majesteits Besluit en de officieele mededeeling van den school-opziener immer blijft ontleenen.

Sire! Adressant wil het alleen aan eenzijdige, niet genoegzame inlichting toeschrijven, dat hij van Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken zulke ongunstige antwoorden heeft bekomen en zijne regten niet geëerbiedigd zijn.

Hij wendt zich tot Uwe Majesteit met de zeer ootmoedige bede dat het geleden onregt moge hersteld worden; hij maakt aanspraak op den post als op een goed, eenen eigendom, dien hij door het vergelijkend examen en Uwe Majesteits Besluit deugdelijk verkregen heeft; hij vleit zich, dat Uwe Majesteit, na aldus onderrigt te zijn, geene middelen onaangewend zal laten om uwen onderdanen datgene terug te bezorgen, wat hij met het volste regt zijn eigendom mag noemen. ten einde, zoodoende, niet alleen den zwakkeren in bescherming te nemen, maar ook door eene daad van strikte regtvaardigheid en de handhaving van Uwen in het Kon. Besluit van 2 Januarij 1842 plegtig geopenbaarden wil den luister van Uwer Majesteits regering te verhoogen.

Adressant heeft de eer zich met den diepsten eerbied te noemen,

Sire!

Uwer Majesteits onderdanige dienaar en getrouwe onderdaan,

's Gravenhage, 15 Januarij 1849. J. G. Braun.

Onder het Mengelwerk deelen wij heden voor een groot gedeelte, het misschien belangrijkste hoofdstuk mede van de Brochure van den Heer Guizot over de *democratie in Frankrijk;* plaatsgebrek verpligt ons, wat wij ons voorstelden naar aanleiding daarvan in het midden te brengen, tot later te verschuiven.

Ingevolge art. 5 der additionele artikelen van de grondwet, houdt men zich tegenwoordig bij het ministerie bezig met het ontwerpen der organieke wetten, die aan de Staten-Generaal, in hunne eerste zitting, zullen worden aangeboden. Daartoe behooren: 1°. het ontwerp van wet, regelende het kiesregt en de benoeming van afgevaardigden ter Eerste en Tweede Kamer; 2°. dat der provinciale en gemeente-wet; 3°. dat betreffende de verantwoordelijkheid der ministers; 4°. dat tot uitoefening van het regt van vereeniging en vergadering, enz. Er zijn bovendien een aantal andere ontwerpen van wet in bewerking, zoodat de bovenstaande zitting der Staten-Generaal naar men verwacht, geruimen tijd zal duren.

De centrale sectie der Kamer en de geestelijke aangelegenheden van Luxemburg.

Een der gevaarlijkste klippen voor een deel der leden van de Kamer moest bestaan in de geestelijke aangelegenheden van het land. Eene staatkundig gevormde Kamer, welke het met de rust des lands opregt meent, kan in dit opzigt slechts den weg inslaan, dien men in Belgie, in Frankrijk en het Duitsche rijk, in Pruissen en onlangs ook in Holland heeft ingeslagen. Zij moet streng en naauwgezet vasthouden aan de grondstelling, om zich in de geestelijke aangelegenheden niet te mengen, en het *status quo* onveranderd te laten, gelijk zij het gevonden heeft. Moet er in de geestelijke aangelegenheden eenige verandering plaats hebben, dan moet die voortspruiten uit de wenschen der geestelijkheid zelve. Nu is de gansche geestelijkheid volgens den wil van den Koning-Groothertog uitgenoodigd geworden, om hare wenschen en vorderingen als grondslagen van een te sluiten concordaat kenbaar te maken. Dit is geschied. Terwijl de wereldlijke vertegenwoordigers van het land in de nationale vergadering te Luxemburg vereenigd waren, zijn de geestelijke vertegenwoordigers in de synode van 2 Mei a. p. bij elkander gekomen.

Zij verlangden eenparig een eigen bisdom, en een van ieder vreemd bisdom onafhankelijk geestelijk bestuur; zij verlangden voorts eenparig een eigen seminarie en het behoud van alle reeds bezetene regten en vrijheden der Kerk. De verdere gevolgen van deze wettige schreden der geestelijkheid moest men overlaten aan de beslissing van den H. Vader. Even zoo weinig als de geestelijkheid zich gemengd had in de aangelegenheden der wereldsche magten, even zoo min behooren ook deze zich op eene hinderlijke wijze in de aangelegenheden der Kerk te mengen. Slechts langs dien weg kunnen beide blijven bestaan; slechts zoo kunnen vrede en eensgezindheid in het land hersteld worden.

De afzonderlijke sectien der Kamer hebben de aangelegenheden van het apostolisch vikariaat, van het seminarie en van het onderhoud der geestelijkheid met eene wijze gematigdheid behandeld, en het was te hopen dat de lang gewenschte vrede eindelijk hersteld zou zijn geworden. Zij hadden ingezien dat het niet aan de Kamer stond om een besluit te nemen in zaken, welker bestuur aan andere overheden als aan de wereldsche is opgedragen. Slechts eene enkele van de vier sectien is eenigzins te ver gegaan. Bij ongeluk gebeurde het echter dat de centrale sectie, met uitzondering van twee welgezinde leden juist uit de onervarenste en onbekwaamste leden der gansche Kamer was zamengesteld. Deze heeft dan ook aanstonds het sedert jaren door de partij die der godsdienst vijandig is te berde gebragte denkbeeld van opheffing van het seminarie, vermindering van het onderhoud der geestelijkheid, enz. opgevat, en diensvolgens eene voordragt aan de Kamer gedaan. Het staat nu te bezien, hoe de Kamer zich in dit opzigt zal gedragen. Het klinkt inderdaad als eene bespotting van het katholijke volk, wanneer dezelfde centrale sectie voor den Joodschen rabbijn 2000 fr. voorstelt en te gelijker tijd de vernietiging vordert van eene hoofdinrigting voor de geestelijkheid van een land met 180,000 katholijken, welke den lande de geringe som van 7000 gulden kost, terwijl zij jaarlijks ƒ 15,000 in het land houdt, die de kweekelingen anderzins buiten 's lands moeten gaan besteden. Even zoo bespottelijk is het, wanneer eene centrale sectie, waarin een Dasselmann, Hoffmann en anderen figureeren, bepalen wil hoevele professoren er noodig zullen zijn voor eene goed ingerigt theologisch onderwijs. Voorwaar, over wetenschappen en godsdienstige behoeften kunnen zoodanige personen niet beslissen.

Doch hoe ook de beslissing der Kamer moge uitvallen, de Katholijken zijn onschuldig aan de nieuwe vredebreuk, die misschien volgen zal. Men zal het begrijpen dat het regt nog altijd magtig is en dat men een katholijk volk niet ligtzinnig in zijne heiligste regten mag krenken. Wij zullen de handschoen, als zij ons toegeworpen wordt, oprapen en zijn, hoezeer de katholijke zaak nog aan vele krenkingen bloot staat, onbezorgd voor den eindelijken uitslag.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 16 Jan. Men spreekt nog steeds van eene wijziging in het kabinet. De heer Cavaignac zou, zegt men weder aan het bestuur raken, en de heer Passy zou voor den heer Trouvé Chauvel bij de finantien in de plaats komen.

— Men weet nog niets zekers aangaande het doel van de toerustingen te Toulon. De *Presse* levert hierover een uitvoerig artikel; hij noemt het gerucht van een bevel aan 8 of 10,000 man om naar Civita-Vecchia te vertrekken voorbarig, en zegt dat de minister van marine alleen bevel gezonden had naar Toulon om eenige oorlogschepen uit te rusten, ten einde in geval zulks vereischt werd, daarvan gebruik te maken om aan de onderhandelingen kracht bij te zetten.

— Den 15 dezer is de Eerw. abbé Bessieux door Mgr. van Langres tot bisschop van Callipolis *in part. inf.* gezalfd. Z. Hoogw. is bestemd voor het apostolisch vicariaat van Guinea, westkust van Afrika.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 17 Januarij. Wij hebben bereids uit Frankfort gemeld, dat het programma van het rijksministerie met 261 tegen 224 stemmen, en dus slechts met eene meerderheid van 37 stemmen door de nationale vergadering is goedgekeurd en aangenomen geworden. Alvorens echter tot de stemming over te gaan, werd door den voorzitter een protest der oostenrijksche afgevaardigden voorgelezen, strekkende om de competentie der nationale vergadering te betwisten, de oostenrijksch-duitsche provincien van het duitsche rijk los te scheuren; wijders, dat zij besloten hebben zich niet uit de vergadering te verwijderen, tenzij men hen met geweld uit dezelve mogt verdrijven.

Deze verklaring, die eenen zigtbaren indruk op de vergadering maakte, kon echter niet verhinderen, dat het besluit doorging, waardoor voor Pruissen de deur wordt geopend om aan het hoofd der duitsche aangelegenheden te geraken. Morgen zal de nationale vergadering tot de niet minder gewigtige beraadslagingen nopens de keuze van een opperhoofd des rijks overgaan. De debatten zullen niet minder levendig en langdurende zijn.

— Men verneemt dat de Saksische regering verklaard heeft, dat, vermits de meest belangrijke Zuid-Duitsche staten er nu in schijnen toe te stemmen, ook zij niet langer zwarigheid maakt in het verleenen der erfelijke keizerlijke waardigheid aan de Pruissische kroon. Mogten echter deze Zuid-Duitsche staten integendeel zich hiertegen willen verzetten, dan zou de Saksische regering verlangen, dat de keizerskroon, ten minste voorloopig, alleen als niet-erfelijk aan den Koning van Pruissen werd opgedragen.

BERLIJN, 15 Jan. Men verwacht ieder oogenblik de bekende wetten, waarmede de opheffing van den staat van beleg zou gepaard gaan. Een wel onderrigt persoon verzekert dat de ministers Brandenburg en Manteuffel ten minste nog voor de bijeenkomst der Kamers uit het ministerie zullen treden.

— Men spreekt er van dat de rijksbestuurder de hoop te kennen geeft, om tegen het laatst van Februarij zijne hooge zending volbragt te hebben, en alzoo naar Oostenrijk te kunnen terug keeren.

— De voorloopige bijeenkomsten hebben in de meeste der 270 kiesdistricten dezer stad een aanvang genomen. Naar het schijnt, zal de heerschende rigting van de meerderheid onzer bevolking die zijn, dat de revolutie als geëindigd behoort beschouwd te worden en dat de constitutie van 5 December, onverminderd hare verdere volmaking, als wettig wordt erkend. Bijna alle programma's zullen dien ten gevolge waarschijnlijk in den geest van dat het centrum zijn, bijzonder wat betreft de volgende zinsneden: Wij ontkennen niet, dat door de ontbinding der nationale vergadering en de octroijering der constitutie, de bodem des regts verlaten is; doch wij erkennen tevens, dat de waardigheid van de kroon, de in- en uitwendige toestand des vaderlands, de redding van zijn hoogste en dierbaarste goed, het afbreken der ter goeder trouw beproefde onderhandelingen tot eene noodzakelijkheid gemaakt hebben."

WEENEN, 13 Jan. Eindelijk zijn wij in staat om standiger berigten omtrent de overgave van Pesth mede te deelen:

»Vrijdag (5 Januarij) ten 11 ure des voormiddags, begon met bewonderenswaardige orde, rust en waardigheid de intogt der keizerlijke troepen in onze hoofdstad over de kettingbrug; hoezeer wij ook met de voorbeeldige krijgstucht van het keizerlijke leger ten volle bekend zijn, moeten wij toch verklaren, dat dit oogenblik ons eeuwig onvergetelijk zal blijven, daar wij, ten minste van de gemeene soldaten eenige spotternijen en honende aanmerkingen verwachtende, de meest bewonderenswaardige bedaardheid en gematigdheid, den meest mannelijken ernst zonder het geringste spoor van krenkende uitdrukkingen of gebaren, gelijk bij een zegevierend leger niets vreemds zou geweest zijn, hebben mogen waarnemen. De indruk, dien dit tooneel te weeg bragt, deed dan ook al dadelijk veel, wat aan Oostenrijk en zijne soldaten te laste is gelegd, als overdreven beschouwen.

Nog deuzelfden dag werden de gezamenlijke troepen in de grootste orde onder dak gebragt en verzorgd, terwijl vorst Windischgrätz in eenen vleugel van het slot van Ofen en de baron Jellachich in het paleis van graaf Caroly in Pesth hunnen intrek namen. Tot heden is ons het volgende bekend geworden: de beide proclamatien omtrent de abdicatie van Keizer Ferdinand en de troonsbestijging van keizer Frans Joseph, die tot hiertoe alhier niet openbaar gemaakt waren; eene proclamatie aan de bewoners van Hongarije en Zevenbergen om hen tot terugkeer binnen de grenzen van orde en wet op te wekken; eene bekendmaking waarbij de steden Pesth en Ofen in staat van beleg verklaard, de nationale garde voorloopig ontbonden, en het bevel tot aflevering der wapenen gegeven wordt; eene oproeping aan alle van de keizerlijke vanen gedeserteerde krijgslieden van lageren en hoogeren rang om tot hunnen pligt terug te keeren, met de vaderlijke verzekering van eene volkomene vergeving.

»Nog deuzelfden avond is een gedeelte van het keizerlijke leger van hier opgebroken, om den marsch naar Debreczin voort te zetten, en reeds den anderen morgen bragt eene afdeeling ligte cavalerie 68 gevangene huzaren hier binnen met eene bij hen gevondene krijgskas. Heden werd bij eene proclamatie het standregt afgekondigd, ten gevolge waarvan reeds, naar men verneemt, graaf Anton Szapari en dr. Sigmund Saphir gevangen zijn genomen. De hoofdschuldigen hebben zich reeds Woensdag door de vlugt naar het binnenland aan het geregtelijk onderzoek onttrokken. Gisteren vóór den intogt zag men van alle openbare gebouwen de witte vredevaan wapperen, die echter reeds heden voor de keizerlijke zwart-gele vlag moest wijken."

Door den bevelhebber van Weenen, generaal von Welden, was den 10den een nieuw legerberigt openbaar gemaakt, volgens hetwelk het in Opper-Hongarije staande Gallicische legercorps onder den luitenant-veldmaarschalk graaf Schlick den 4den dezer het corps opstandelingen, dat onder Meszaros op Kaschau aanrukte, en 18 bataillons infanterie en 800 huzaren sterk was en 33 stukken geschut met zich voerde, tusschen laatstgenoemde plaats en de hoogten van Parcza geheel op de vlugt geslagen had. De opstandelingen verloren 10 stukken geschut, 6 ammunitie-wagens, 1 vaandel, meer dan 200 geweren, 40 paarden, terwijl 2 officieren en 500 soldaten krijgsgevangen werden gemaakt. De ligte cavalerie vervolgde den vlugtenden vijand en overviel zijne achterhoede, waarbij nog 6 mortieren, 1000 geweren, vele paarden en verscheidene gevangenen den Oostenrijkers in handen vielen. Bovendien werden eene aanzienlijke krijgskas en gewigtige papieren van Meszaros buit gemaakt.

De geest der Oostenrijksche troepen laat volgens dat berigt niets te wenschen over. De belangstelling in het leger is algemeen en uit zich door het zenden van geld en van allerlei andere benoodigdheden tot dekking en verwarming der soldaten en verpleging der gekwetsten. De veldmaarschalk Windisch-Grätz heeft in eene uit Ofen van den 8 dezer gedagteekende publicatie deswege zijnen dank betuigd.

— Kossuth is vogelvrij verklaard. De Zuchy's, die door zijn schrikbewind 2 leden hunner familie verloren hebben, moeten, zoo men zegt, om Kossuth te vervolgen, eene eigene vrijschaar aangeboden en een prijs van 50,000 florijnen op zijn hoofd hebben gesteld. Kossuth's magt, die hem gevolgd is, wordt op 8 a 10,000 man geschat.

ITALIE.

Sinds het ontslag van de leden der Junta en van den stedelijken raad, schijnt er eene doodelijke stilte in Rome te heerschen. De demagogische partij is eenigzins bezorgd over de bewegingen van Oostenrijksche troepen aan de grenzen, en tracht het volk meer en meer van den H. Vader te vervreemden, terwijl zij last geeft alle protestatiën die nog van Gaëta mogten komen, onmiddelijk af te scheuren. De H. Vader ontvangt steeds te Gaëta, van alle kanten de hartelijkste blijken van achting en toegenegenheid.

De *Nazionale* van Florence spreekt van een los gerucht betreffende eene reactie te Rome, doch twijfelt zelf aan de waarheid van het berigt. Zoo dikwijls de demagogen eene nieuwe nederlaag ondervinden, werpen zij de schuld daarvan op het volk, dat zeer moedeloos is en zich van het bestuur allengs verwijdert. Ook de burgerwacht is zeer ontstemd, gelijk gebleken is aan het weigeren van den tot bevelhebber der garde benoemden generaal Masi. Het volk heeft den moed niet zich te doen hooren. Dezelfde lauwheid wordt te gemoet gezien bij de aanstaande verkiezingen. Slechts de clubs zijn onvermoeid werkzaam.

De klagten van Savoye hebben het Sardinisch gouvernement bewogen. Bij besluit van den 12 is te Turijn eene commissie benoemd, die belast zal zijn met het onderzoek naar de middelen om het land te verligten en deszelfs toestand te verbeteren.

Een dagblad van Gaëta, 2 Januarij, spreekt mede van het loopend gerucht, dat de Fransche Republiek, in overeenstemming met Oostenrijk en Napels, en onder bijzondere goedkeuring, ja volgens den uitdrukkelijken wil van de overige groote mogendheden, inzonderheid van Engeland, den Paus in zijne wereldlijke magt zal herstellen.

De *Indicateur* van Bologne wil weten, dat men te Civita-Vecchia reeds aanstalten maakt, om 3000 man Fransche troepen aldaar huisvesting te bezorgen.

Volgens het *Journal des Débats* waren de Kardinalen Altieri en Ferretti van Gaëta te Rome aangekomen, om te onderhandelen. Eene der voorwaarden was eene algeheele amnistie, de moordenaars van Rossi daaronder begrepen. Sterbini had, zeide men, die voorwaarden, hoe billijk ook, niet willen aannemen, zonder dat daaraan kracht bijgezet werd door eene militaire magt, uit naam van den Paus.

De Belgische *Indépendance* zegt mede dat de toerustingen te Toulon geenzins het doel hadden, dat men daaraan toeschreef; er was, zegt dat blad geen spraak van eene gezamenlijke interventie, met Napels en Oosten om den Paus te Rome te herstellen, noch om zich tegen eene interventie van Oostenrijk en Napels te verzetten. Oostenrijk heeft verklaard geene interventie te willen dan gemeenschappelijk met Frankrijk. De toerustingen te Toulon hebben dus geen ander doel dan om, gezamenlijk met Spanje eene soort van eere-flotielje te vormen, om des noods den Paus te beschermen, wanneer deze zich van Gaëta naar Civita-Vecchia of Ancona mogt willen begeven.

Naar luid van ontvangen berigten uit Napels van den 24 December jl., heeft de opperste gezondheids-commissie aldaar, ten gevolge van de vertoogen, door den Nederlandschen consul-generaal ingebragt tegen de ten aanzien der uit Nederland komende schepen genomen maatregelen, bepaald dat de uit Amsterdam te Napels aankomende schepen slechts aan eene quarantaine van 21 dagen zullen worden onderworpen, terwijl zij volgens de vroegere bepalingen geheel werden afgewezen.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 16 Januarij.

GRAANMARKT.

Tarwe en *Rogge* tot vorige prijzen verkocht: 127, 128 ℔. b. Pools. *f* 320, 322; 125 ℔ dito *f* 290; 131, 132 ℔ Geld. *f* 240; 126 ℔ dito *f* 225, partij.

Rogge 124 ℔ Pruiss. *f* 158, gerijf.

Garst, *Haver* en *Boekweit* zonder handel.

Op 9 vaten Olie in April ek. $64\frac{1}{2}$; Sept. en Oct. $59\frac{1}{2}$. *Raapolie* op 6/w. *f* $38\frac{1}{2}$; Vliegend *f* $37\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$; primo Mei ek. *f* $36\frac{1}{4}$, Sept. *f* $35\frac{1}{4}$, Oct. *f* $35\frac{3}{8}$, $\frac{1}{4}$; Nov. *f* $35\frac{1}{8}$. *Lijnolie* per 6 w. *f* $26\frac{1}{2}$; Vliegend *f* $25\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$. *Hennepolie* per 6/w. *f* $35\frac{1}{2}$. Vlieend *f* $38\frac{1}{2}$.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

			18 JAN. 4½ u. gebl.	19 JAN		4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$49\frac{1}{4}$	$49\frac{1}{8}$	à	$49\frac{3}{8}$	$49\frac{1}{8}$
Dito Dito	3	»	59	$58\frac{5}{8}$	»	$58\frac{7}{8}$	$58\frac{5}{8}$
Dito Dito op resc.	3	»			»		
Dito Dito	4	»	$76\frac{1}{8}$	$75\frac{5}{8}$	»	$75\frac{3}{4}$	$75\frac{5}{8}$
O I. Leening	4	»	75	$74\frac{3}{8}$	»		
Amortis. Syndic.	$3\frac{1}{2}$	»	$76\frac{5}{8}$		»		
Handel-Maatschappij	$4\frac{1}{2}$	»	143		»		
Haarlemmermeer	5	»			»		
Aand. Rijn-Spoorweg	$4\frac{1}{2}$	»	80	80	»		
Aand. Holl. S. M.		»			»		
BELGIE,	$4\frac{1}{2}$	»			»		
Dito	$2\frac{1}{2}$	»	$41\frac{5}{8}$		»		
Dito bij Rotschild	$2\frac{1}{2}$	»	$41\frac{15}{16}$	$41\frac{3}{4}$	»	$41\frac{7}{8}$	$41\frac{5}{8}$
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	»	$11\frac{3}{16}$	$11\frac{5}{16}$	»	$11\frac{5}{16}$	$11\frac{5}{16}$
Dito Dito van 510 £	5	»	$11\frac{1}{4}$	$11\frac{5}{16}$	»	$11\frac{5}{16}$	$11\frac{5}{16}$
Dito bij Dito onb. st.	5	»	$10\frac{7}{8}$	$10\frac{3}{8}$	»	$10\frac{3}{4}$	
Dito	3	»	30	$30\frac{1}{4}$	»		
Dito Binnenl. à 6 m.	3	»	$20\frac{1}{8}$	$20\frac{5}{16}$	»	$20\frac{1}{4}$	$20\frac{5}{16}$
Coupons Ardoins		»	$8\frac{1}{4}$	$7\frac{1}{2}$	»	8	
Passive		»	$3\frac{7}{8}$	$3\frac{5}{8}$	»	$3\frac{5}{8}$	
Deferred		»			»		
Fransche Uitgest.		»	$3\frac{1}{4}$	$3\frac{1}{4}$	»	$3\frac{5}{16}$	
PORTUGAL, te Londen	3	»	$26\frac{5}{8}$	$26\frac{3}{4}$	»		
Dito Dito	4	»	$27\frac{3}{4}$	$27\frac{3}{4}$	»		
Dito Binnenl. à 1 Conto	5	»			»		
RUSL. Ob. H 1798 en 1816	5	»	101	101	»		
Dito Dito 1828 en 1829	5	»	$100\frac{3}{4}$		»		
Ct. b. d. 1831 en 1833	5	»	$89\frac{1}{2}$	89	»		
Dito bij Hope	4	»	81	$81\frac{1}{2}$	»		
Dito bij Stieglitz en C°.	4	»	$80\frac{1}{2}$	81	»	$81\frac{1}{4}$	81
Cert. te Hamburg	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»		$59\frac{1}{4}$	»		
Cert. van Dito	6	»	$61\frac{1}{8}$	$61\frac{1}{8}$	»		
POLEN, Certific.	4	»	$67\frac{3}{4}$		»		
Dito Aand. met Loten fl 300		*f*			»		
Dito Dito fl 500		»			»		
AMERIKA, Phil. Bank	6	pCt.			»		
Dito	5	»			»		
Dito Bank-Actiën			$4\frac{1}{8}$		»		

Oost., Met. 5 pc. $72\frac{3}{4}$, $73\frac{1}{2}$, $72\frac{3}{4}$; $2\frac{1}{2}$ pc. $38\frac{1}{2}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{9}{16}$; Oblig. bij Goll en C°. 4 pc. $66\frac{3}{4}$; Braz. £ 200 77; Mexico $26\frac{3}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$; Peru $35\frac{1}{4}$; Gren. $15\frac{3}{4}$, $16\frac{3}{8}$; Ecuador $2\frac{3}{4}$, $\frac{13}{16}$.

Wisselkoers.

2/m. Parijs $56\frac{7}{16}$; Zigt Parijs $56\frac{15}{16}$; 2/m. Londen 11,97½; Zigt Londen 12,02½; 2/m. Hamburg $34\frac{15}{16}$; Zigt Hamburg $34\frac{15}{16}$; 3/m. Lissabon $41\frac{1}{4}$; 3/m. Porto $41\frac{1}{4}$; 2/m. Petersburg 1,81½.

BUITENLANDSCHE EFFECTEN.

ANTWERPEN, 17 Jan. Belg. leen. 2½ pc. $44\frac{1}{4}$; 5 pc. $86\frac{5}{8}$; 4½ pc. $78\frac{5}{8}$; Spanje Ard. 5 pc. $10\frac{3}{4}$; Binnenl. 3 pc. —; Coupons —; Rom. Oblig. —.

PARIJS, 16 Jan. Fr. 3 pc. 45,35; 4 pc. —,—; 5 pc. 75,85; 5 pc. N. 74,55; Schatk. —,—; Bank-Act. 1685,—; Belg. 1840, 5 pc. 87; 1842, 5 pc. 87; 2½ pc. —; 3 pc. —; Nap. 5 pc. 79,25; Spanje 3 pc. Binnenl. —; 3 pc. Buitenl. $27\frac{1}{2}$; 5 pc. Act. Rente —; Piem. leen. 860,—; Passive —; Rom. leen. $66\frac{3}{4}$.

MADRID, 10 Jan. Act. Sch. 3 pc. 20; id. 5 pc. 10; Uitgest. Sch. $3\frac{7}{8}$; Coupons 6; Pass. Buit. Sch. —.

FRANCFORT, 16 Jan. Met. 5 pc. $75\frac{7}{8}$; $2\frac{1}{2}$ pc. $40\frac{1}{4}$; Bank-Actien 1180; Darmst. Lot. fl. 50, $67\frac{3}{4}$; id. fl. 25, 22; Badensche Lot. fl. 50, $47\frac{1}{4}$; id. fl. 35, $26\frac{5}{8}$, Nassaus. $21\frac{5}{8}$, Holl. $2\frac{1}{2}$ pc $49\frac{3}{8}$; W. S. 4 pc. 76; Sijndic. $3\frac{1}{2}$ pc. 76.

MENGELWERK.

Over de democratie in Frankrijk.

(Uittreksel.)

Zedelijke Voorwaarden van den Maatschappelijken Vrede in Frankrijk.

De staatkundige voorwaarden, die ik heb aangegeven zijn onvermijdelijk om den maatschappelijken vrede in Frankrijk te herstellen; maar zij zijn niet toereikend.

De goede organisatie der magten schiet voor zulk een werk te kort. Er wordt van den kant der volken zelven eene zekere mate van wijsheid en deugd toe vereischt. Men vergist zich schroomelijk, wanneer men aan de souvereine magt van het staatkundig mekaniek gelooft. De menschelijke vrijheid speelt eene groote rol in de maatschappelijke zaken, en van de menschen hangt eigenlijk het welslagen der instellingen af.

Men spreekt veel over het christendom en het Evangelie; men noemt dikwijls den naam des gezegenden Verlossers. God behoede mij dat ik niet lang mijne gedachten vestige op die heiligschennis, afschuwelijke vermenging van cynisme en huichelarij! Ik zal ééne enkele vraag opwerpen. Indien de Fransche maatschappij in ernst en werkelijk uitging van een christen geest, welk schouwspel zou zij dan thans aanbieden, te midden van de wreede problema's, die haar teisteren?

De rijken, de grooten dezer aarde zouden er zich volijverig en gestadig op toeleggen, de armoede der overige menschen te verligten. Hunne betrekkingen met de arme klassen zouden steeds werkzaam, liefderijk, en zedelijk en stoffelijk weldadig zijn; de associatien, de stichtingen, de werken van liefde zouden overal de smarten en de gevaren des menschdoms bestrijden.

De armen, van hunne zijde, en de kleinen dezer aarde zouden onderworpen zijn aan den wil Gods en aan de wetten der maatschappij; zij zouden in den geregelden en onvermoeiden arbeid de bevrediging van hunne behoeften; in een zedelijk en voorzigtig gedrag de verbetering van hun lot; en in de toekomst die in eene andere wereld den mensch beloofd is, hunne troost en hunne hoop zoeken.

Dit zijn christelijke deugden; zij heeten het geloof, de liefde en de hoop.

Is het daarheen dat men streeft? Is het dat, wat men in het hart der volken tracht aan te wakkeren?

Ik betwijfel het of de logen, hoe onbeschaamd hij ook is en hoe zeer hij de christelijke woorden tot zijn voordeel tracht aan te wenden, zoo ver zou durven gaan van te zeggen: *ja.* — En zoo hij dit mogt onderwinden, dan ben ik er zeker van, dat hij, in weerwil van 's volks ligtgeloovigheid van alle kanten zou worden gelogenstraft.

Is het dan logen; men zie er van af; is het verblindheid; men trachte de waarheid kenbaar te maken; het christendom zal zich niet op die wijze laten misvormen en verlagen; er is niets meer in strijd met het christendom dan de denkbeelden, de taal en de invloed van de hedendaagsche hervormers der maatschappelijke orde. Indien de christelijke godsdienst magtiger ware, dan zouden communisme en socialisme weldra niets meer zijn dan onbeduidende dwaasheden.

Ondertusschen wil ik billijk zijn en terwijl ik denkbeelden bestrijd die de schande en de geessel van onzen tijd zijn, wil ik erkennen dat zij schijnschoon waren en ter goeden trouw kunnen omhelsd geworden zijn. In 1789 waren de denkbeelden van vermeende philantropie aan de orde van den dag, doch zij hebben de proefnemingen niet doorgestaan, en zijn spoedig uitgeloopen op den maatschappelijken strijd en op het schavot. En nogtans zijn het diezelfde denkbeelden die men thans weder wil inroepen; zij vergoden de menschheid; zij verheffen haren aard en hare magt hemelhoog, maar van den anderen kant verlagen zij haar schandelijk, want zij beloven haar niets dan hetgeen wat aardsch is. En wat nu nog het treurigst van al is: die dwaze vergoding is hunne eenigste verschooning, zonder welke zij niets dan de voorplanters zouden zijn van een inhalig, bandeloos en dierlijk materialismus. Voorwaar, het is hier de plaats om met Pascal te zeggen: »als de mensch zich verheft, verneder ik hem; als hij zich verlaagt, verhef ik hem." Men zal Frankrijk niet terug brengen tot 1789. De revolutionnaire geest kan noch het geloof, noch de geestkracht die eene natie groot maken, terugvoeren. Hij kan nog slechts verteeren; verlichten en verwarmen kan hij niet, hoe noodig Frankrijk het ook heeft om zedelijk opgeheven en gevestigd te worden. Aan andere zedelijke magten, aan andere geesten is die eer voorbehouden.

De familiegeest, het rijk der huisselijke gevoelens en zeden zal daar een voorname rol in spelen. De familie is tegenwoordig meer dan ooit, het eerste element en het laatste bolwerk der maatschappij. Terwijl, in de algemeene maatschappij alle dingen meer en meer los, persoonlijk en voorbijgaand worden, blijft in de familie de behoefte der duurzaamheid, en het instinkt der offers van het tegenwoordige aan de toekomst onverganke-lijk voortbestaan. In den boezem des huisselijken levens en onder zijn invloed wordt de bijzondere zedelijkheid, de grondslag der openbare zedelijkheid het best bewaard.

Na den familiegeest, heeft Frankrijk tegenwoordig de grootste dienst te wachten van den politieken geest, en deze is het dien men het meest moet trachten te bevorderen. De politieke geest bestaat hoofdzakelijk in te willen en te kunnen zijn aandeel nemen en regelmatig zijne rol vervullen zonder geweld te plegen, in de maatschappelijke zaken. Hoe meer de politieke geest ontwikkeld wordt, hoe meer hij den menschen de behoefte en de hebbelijkheid inboezemt om de zaken te beschouwen, gelijk zij zijn, in haar ware licht; waarvan het gevolg is dat men leert niet anders te willen dan datgene wat kan.

Hoe meer dan nu de familiegeest en de politieke geest zullen groeijen ten koste van het voorbijgaand egoïsmus en van den revolutionnairen geest, zoo veel te meer zal de maatschappij in Frankrijk tot rust gebragt en op hare grondslagen bevestigd worden.

Echter zouden noch de familiegeest, noch de geest der staatkunde toereikend kunnen zijn om tot het voorgestelde doel te geraken. Zij hebben behoefte aan een hooger geest, die nog dieper in de gemoederen ingrijpt, namelijk aan den bijstand van den geest der godsdienst. Het is eigen aan de godsdienst en aan de godsdienst alleen, dat zij tot alle menschen het woord te voeren heeft en zich door allen moet doen hooren, zoowel door aanzienlijken als door geringen, zoowel door gelukkigen als door ongelukkigen, en dat zij zonder moeite opklimt of afdaalt tot alle standen, in alle kringen der maatschappij.

Het is daarenboven een der verwonderlijke eigenschappen van de inrigting des christendoms, dat zijne bedienaren door de geheele maatschappij verspreid zijn en leven, zoo wel naast de hutten als naast de paleizen, in gestadige en naauwe aanraking met de nederigste en met de verhevenste standen, als raadslieden en vertroosters van alle rampen en van alle grootheid. Beschermende magt, die, in weerwil van de misbruiken en fouten, waartoe hare kracht en uitgebreidheid haar hebben gebragt, sinds zooveel eeuwen meer dan eenige andere magt gewaakt en geijverd heeft voor de zedelijke waardigheid en de dierbaarste belangen der menschheid.

Minder dan iemand zou ik voor de zaak der godsdienst zelve wenschen de misbruiken te zien hernieuwen, die haar veranderd en nadeel berokkend hebben; maar ik erken dat ik daar thans volstrekt niet voor beducht ben. De beginselen van het leekengouvernement en van de vrijheid der menschelijke gedachten hebben eindelijk in de hedendaagsche maatschappij de overwinning behaald. Zij hebben nog en zullen altijd hebben vijanden te overwinnen en strijd te voeren, maar hunne overwinning is verzekerd. Zij hebben in hun voordeel hunne instellingen, de zeden, de heerschenden driften, en dien algemeenen en alles beheerschende loop van denkbeelden en feiten, die ondanks alle verscheidenheden, alle hinderpalen, alle gevaren, voortschrijdt en overal stroomt in dezelfde rigting, te Rome, te Madrid, te Turijn, te Berlijn en te Weenen, even als te Londen en te Parijs. Laten dus de hedendaagsche maatschappijen de godsdienst niet vreezen en haar op helderen toon haren natuurlijken invloed betwisten, dit zou eene bespottelijke vrees en eene heillooze dwaling zijn. Gij bevindt u tegen over eene ontzettend groote, vurige menigte. Gij klaagt, dat u de middelen ontbreken om op haar te werken, om haar voor te lichten, te leiden, te bedwingen en tot bedaren te brengen; dat gij volstrekt niet met haar in aanraking komt dan door de ontvangers en de gendarmen, dat zij zonder verdediging is overgeleverd aan de logens en de opzettingen van kwakzalvers en demagogen en aan de verblindheid en de vervoering harer eigen driften. Gij hebt overal, te midden dier menigte, eenige mannen, die zich juist gestadig ten doel hebben gesteld, die menigte in hare geloofsbegrippen te rigten en in hare behoeften te vertroosten, haren pligt haar in te prenten, de hoop voor haar te ontsluiten; menschen die op haar een zedelijken invloed uitoefenen, dien gij nergens elders aantreft. En zoudt gij dan niet goedschiks den invloed dier manen erkennen? Zoudt gij u niet beijveren hen in hun werk te ondersteunen, zij die u uwe bezigheden zoo krachtig kunnen helpen verligten, juist dáár, waar gij zoo weinig doordringt, en waar uwe vijanden der maatschappelijke orde binnen dringen en gestadig den grond ondermijnen?

Ik erken het, er is eene voorwaarde verbonden aan den goeden wil en aan de staatkundige werkkracht van den godsdienstigen geest; die geest wil eerbied, waren eerbied en vrijheid. Ik wil zelfs erkennen, dat hij in zijne vrees en in zijne wenschen somtijds lastig, ligtgevoelig, veelvergend is; dat hij zelfs somwijlen vervalt in den stroom der valsche denkbeelden, die hij zich heeft ten doel gesteld te bestrijden. Ik zal, zoo ruim als men het zal verlangen, deel nemen aan de onbillijkheden, die men te ondergaan, aan de voorzorgen, die men te nemen heeft, en zal thans even als voorheen zeggen: Voert geene bitse twist tegen de godsdienst; vreest den invloed der godsdienst en de godsdienstige vrijheid niet; laat haar vrijelijk zich bewegen en zich ruim en magtig ontwikkelen; ten slotte zal zij u meer vrede dan strijd, meer bijstand dan last aanbrengen.

Eenmaal, als wij de noodzakelijkheid van te handelen meer zullen gevoelen en dat ieder, die meer wil doen dan beginselen van werking vooruit zetten, een onvermijdelijk licht zal behoeven, dan zal men op te sporen hebben door welke practische middelen de familie-geest, de politieke geest en de godsdienstige geest op behoorlijke wijze in ons land versterkt en ontwikkeld kunnen worden. Heden voeg ik er slechts een woord bij. Men onderhandelt niet met de groote zedelijke magten even als met bezoldigde en verdachte hulpmiddelen; zij bestaan door eigen kracht, met hare natuurlijke verdiensten en gebreken, met hare weldaden en gevaren. Men moet ze aannemen zoo als ze zijn, zonder er zich slaafs aan te onderwerpen, maar ook zonder te trachten ze onder een juk te krommen, zonder haar alles over te leveren, maar ook zonder haar onophoudelijk haar deel te betwisten. De godsdienstige geest, de familiegeest, de politieke geest zijn, meer dan ooit, in onze maatschappij noodige en beschermende geesten. Zoek haar bijstand in opregtheid; ontvang dien goedwillig, en getroost u den prijs daarvoor te betalen. De maatschappijen zijn even min als de personen ontheven van zich moeiten en opofferingen te laten welgevallen voor het goede, dat haar gegeven is te genieten.

ADVERTENTIEN.

AANVRAAG.

In een der voornaamste steden van Gelderland, wordt een **APOTHEKERSBEDIENDE** en **LEERLING** gevraagd; zijnde er later gelegenheid, om de zaak waarin veel omgaat, over te nemen. Inclinerende, adresseren zich aan het Bureau van het Dagblad *de Tijd*, onder Letter A. B. brieven *franco*. (1124)

(1122) Aan Heeren Burgemeester en Wethouderen der stad Amsterdam, is op den 15 Januarij 1849, des voormiddags ten elf ure, door J. LOOIJAARD ter vertaling in de Nederduitsche taal vertoond:

OPERE COMPIUTE ASCETICHE

DI

S. Alfonso Maria de Liguori.

30 VOL. — EDIZIONE SECONDA TORINESE.

Rheinische Volks-Halle.

Herabgesetztes Abonnement!

Durch die königliche Verordnung vom 8 Dezember d. J. sind vom 1 Januar 1849 ab die in- und ausländischen Zeitungen von der bisherigen Stempelabgabe von 1 Thlr. jährlich für jedes Exemplar befreit. Diese Ermäszigung kommt dem Publikum zu gut, weshalb das vierteljährige Abonnement auf die »Rheinische Volks-Halle" fortan beträgt: in Köln und Deutz 1 Thlr. 7 Sgr. 6 Pf., auf allen Preusz. Postanstalten 1 Thlr. 17 Sgr., auszerhalb Preuszens mit Aufschlag des ausländischen Zeitungsporto's. — Bestellungen auf die »Rheinische Volks Halle", welche sich seit ihrem dreimonatlichen Bestehen schon eines sehr ausgedehnten Leserkreises erfreut, wolle man für das erste Quartal von 1849 baldigst aufgeben. (1092)

Nog zijn eenige weinige exemplaren voorhanden der TWEEDE DRUK van:

PHYLACTERION,

een geheim Protestantsch genootschap, beschuldigd van fanatisme door zijne eigene statuten . . . 10 Cents.

De circulaire door dit genootschap rondgezonden, is door *de Tijd* met aanmerkingen toegelicht, medegedeeld. De Uitgever van *de Tijd*, aan de menigvuldige aanvragen om de Courant waarin dit stuk gestaan heeft, niet kunnende voldoen, heeft geoordeeld hetzelve, nog met eenige aanmerkingen vermeerderd, afzonderlijk verkrijgbaar te moeten stellen.

Thans zijn onder andere nog de volgende werken verkrijgbaar:

LE CHRETIEN CHARITABLE qui va visiter les pauvres etc., par le Rev. P. Amable Bonnefons, in 18° *f* 0.80

DISCOURS de M. DE MONTALEMBERT. Interpellations sur les affaires de Rome. Séance du 30 Nov. 1848 *f* $0.07\frac{1}{2}$

AVEUX D'UN PHILOSOPHIE CHRETIEN, par J. DROZ, vol. in 18°. de 127 pages . . . . *f* 0.60

Ook wordt met veel succes gedebiteerd:

LES LIBRES PENSEURS par LOUIS VEUILLOT . *f* 1.75

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.